

Efesu

Paulo 'ga awau akou Efesu pe rakue. Jeju 'ga rerowiaara 'gã 'ga imu'jau Jarejuwarete 'ga ree. (Atos 19) Mukūi kwara magwaw ire Paulo 'ga oi pe awi nū. A'ere 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe rakue. Moromunepawa pype 'ga 'ũina Jeju 'ga mome'u are. A'eramū Janeruwarete 'ga, peu 'ga renamū, ka'arana kwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

¹ Je Pauloramū ka'aran akwasiat imonou pē nupe. Je Jeju Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā Jeju 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramū ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga je monoi kwe pewaramū pē nupe. A'eramū je ka'arana kwasiaa tekou imonou Efesu pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Pēē 'ã pejemujat Jeju Kristu 'ga ree rai'i. A'eramū pēē 'ga rerowiaa etee te pejemogyau. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

² Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jeju Kristu 'ga nanē 'ã Janejararetea nū. Afutat je 'gã jejuka esagea pē nee. Afutat je 'gã pē mopy'ata'waa pē mogyau.

Kristu 'ga mama'e esage apou janee

³ Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejeupe 'ga remi- apofer are 'jau. 'Ga 'ã Jeju Kristu 'ga Ruwaretea, Janejararete 'ga Ruwaretea futat 'ga. Iporiay'i 'ga 'ũina jane ree. Jane resaka'i 'ga jane rerekou.

Mama'e esagea etee 'ga iapou 'ũina au'jeteramũ janee. 'Ga ra'yrarete 'ga Kristu 'ga ree jane jare-jemuja. A'eramũ 'ga mama'e esage apou janee. Ywag ipe 'ga rekoi. A'eramũ 'ga pe awi futat mama'e esage apou 'ũina janee.

⁴ Ymã we te 'ga 'ã jane mũ'ẽi wemiayuwamũ rakue. Ywy apoe'ẽwe futat 'ga jane mũ'jãu wemi-ayuwamũ Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ. “Tamũ'ẽ 'gã tejemiayuwamũ 'jau. Tomoit 'gã tywera 'gã nui 'jau. A'eramũ 'gã ajemogyau esage je upe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁵ 'Ga oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga a'eramũ jane mogyau wa'yramũ. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe rakue: “Teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã tamogy teja'yramũ 'jau. Tejemifutar imũ etee futat 'gã mogyau teja'yramũ. Teja'yramũ 'gã mogy je maku'iu 'gã nee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁶ Ajemuaẽm 'ga jane ree. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga mua janee. 'Ga remifutara agawewi 'ga ra'yra 'ga. A'etea 'ga 'ga amut janee. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemi-ayuwamũ. Niapoi agawewi futat ako jane mama'e esagea 'ga upe ikue. A'ete ako 'ga ajemuaẽm jane ree ikue. Wa'yra 'ga jane erowiarãmũ 'ga jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga muorypa ee.

⁷ Ymã 'ã Kristu 'ga manũi 'ypeywar are janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yrarete 'ga manũ are. A'eramũ futat 'ga wea'aru'jawe'emamũ janetywer are. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou janee. ⁸ 'Ga remi-

apoa esage futat. Na'gã nemiapo 'jawe rõi 'ga iapoi. ⁹⁻¹⁰ U'akwaaw imũ etee futat 'ga mama'e apoi. “Anure nipo je Kristu 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepe'i 'yweteewara 'jawe. Ywagipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'e 'gã. Mĩmera 'gã nipo je amogy majepe'i 'yweteewara 'jawe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo u'eawer are 'ga jane mueapyou. A'ere 'ga janeypy 'gã namueapyoi aipoa mama'e are rakue. A'ere 'ga 'awamũ jane mueapyoi ee.

¹¹ Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'ea ojeapou. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane mũ'jãu jane mogyau wemiayuwamũ. Omuo-ryparamũ 'ga jane mogyi. Wemifutar imũ etee futat 'ga jane mũ'jãu Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ. Ywy apoe'ẽwe futat 'ga 'jau ojeupe etee futat rakue: “Gã amũ tamũ'ẽ tejemiyuwamũ 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ¹² A'eramũ ore, Kristu 'ga rerowiaar ypyramũ ore Jarejuwarete 'ga muorypa ee: “Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp. Ymã te 'ã ore mũ'ẽ ape ore mogyau ejemiyuwamũ rakue”, 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹³ A'eramũ 'ã pẽẽ nanẽ 'awamũ Kristu 'ga rerowiaa rai'i. “Jelui Kristu 'ga 'ã amanũ janetywera mepya'u 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga werowiaaramũ janetywera moia jane wi” 'e renupa ypy we pẽẽ 'ã 'ga rerowiaa rai'i. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yrarete 'ga rerowiaara 'gã nupe Te'agesagea tomono”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ga u'eawer imũ etee futat U'agesage monou pẽ nupe. Sã'ã jane jarejera kwasiara jarekaraemã are. A'eramũ 'ã jane jarekaraemã kwaapa. Nan tee Janeruwarete 'ga

U'agesage monoi wemiayuwa 'gã nupe. A'eramũ 'ga wemiayuwamũ jane kwaapa. “Agamũ jeremi-ayuwa 'ga. Sã'ã 'ga Je'agesage rerekoa”, 'jau nipo 'ga pẽ nesag ire. ¹⁴U'eawer imũ 'ga U'agesage mua janee. A'eramũ jane a'eramũ jarejemogypyka jarejemogyau jarejeupe 'ga 'eawer are. “Anure nipo je teja'yramũ mama'e monoi pẽ nupe” 'e are nanẽ jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga janetywera omoit jane wi. A'eramũ nipo 'ga anure 'ua janee, jane rerawau ojepyri. Ojepyri jane oramũ 'ga wemimỹigatufera mua janee. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee.

Efesu pewara 'gã nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹⁵⁻¹⁶ A'ere je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. 'Gã amũ 'ua pẽ mome'wau jee: “Efesu pewara 'gã Jejui 'ga werowiat tãmẽjẽ ajemogyau. Jejui 'ga 'ã janejararetea, e'i 'gã ajemogyau”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. “Jarejuwarete 'ga remi-ayuwa 'gã nee 'gã oporomutaramũ. Ojejuka esage pãwẽ pãwẽ 'gã 'gã nee”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. “Au'jete Jejui 'ga ererowiarukat Efesu pewara 'gã amũ nupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pẽ nee. Teojere'emamũ futat je 'ga muorypa pẽ nee. 'Ga upe teje'ega monoaw ipe je pẽ nee nanẽ teje'ega monou 'ga upe jepi. ¹⁷Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe teje'ega monou tekou pẽ nee. 'Ga etee 'ã esage ma'ea. 'Ga upe je 'jau: “E'agesagea ako ene imonou 'gã nupe ai'i, ki Ku'jyp. A'eramũ ene 'gã mu'akwaapa mama'e apo are E'agesage pyu. Ejekwaapa katu

katuukaa nanē 'gā nupe nū”, 'jau je tekou Jarejuwarete 'ga upe pē nee. ¹⁸ “Emueapyoukat 'gā ejemiaporam are”, 'jau je 'ga upe pē nee. 'Ga te 'ā pē pyyrū pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū nipo 'ga anure pē nerawau ywag ipe pē mogyau ojepyri. A'ea ki peapesak pejemogyau. Ojepyri jane reroo re nipo 'ga wemim̃igatufera mua wemiayuwamū janee, kwaiwete. Aipo are 'ga pē mueapyoukara je afutat. ¹⁹ “Emueapyoukat 'gā epājē are nanē nū”, 'jau nanē je 'ga upe pē nee nū. Pājēreteā te 'ā 'ga. A'eramū 'ga opājē mua werowiaaramū janee, wemifutar imū mama'e apo are jane poaawamū. ²⁰ Wa'yrarete 'ga, Kristu 'ga manū re 'ga 'ā 'ga moferapa ete rai'i nū. 'Ga ra'yra 'ga moferapawera futat 'ga pājēreteā wesaukat janee. A'eramū jane “pājēreteā 'ga” 'e kwaapa. A'eramū 'ā 'ga a'ea opājēā futat imua janee. Kristu 'ga moferaw ire 'ga 'ga rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramū 'ga 'ga m̃ina peu futat 'ga muapygukaa ajakwatawa katy. “Je 'jawe futat ene. Amogo je ene 'wyrriaramū teje'jawe. A'eramū ene ejua eapyka 'au, jejakwatawa katy”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe 'ga moferaw ire. ²¹ A'eramū Kristu 'ga 'ūina 'wyrriarareteramū janee. Nokoi futari 'ga amū 'ga 'jawe. Ywagipewara 'gā 'wyrriara 'gā miamū nokoa'uweri 'ga 'jawe. 'Ga te 'ā pājēreteā amumera 'gā apyraapa. 'Awamū ako ma'e 'gā apyraapa. Anure ako ma'e 'gā 'ga iapyraapa nanē nū. ²² Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mogou 'wyrriarareteramū ywagipewara upe, ywy pewara upe 'jau. 'Ga Kristu 'ga mogou mama'e jarareteramū. “Amogo je ene jarejerowiaara 'gā 'wyrriaramū”,

'jau 'ga wa'yra 'ga upe. ²³ Sã'ã aeakaga rena 'wyriaramũ aerete upe. Nan tee futat Kristu 'ga reni 'wyriarareteretereramũ werowiaaramũ janee. Wakaga tywe'emamũ ae nuapoa'uweri mama'ea. Aeakage'ema mama'ea nuapoa'uweri. Aeakaga nanẽ nuapoa'uweri mama'ea aerete tywe'emamũ nũ. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramũ jane rerekoi. Werowiaaramũ 'ga mama'e apoukari janee. Najarejetee rũi mama'ea siapõ. 'Ga retee futat jane mama'e apoi.

2

'Awamũ jane Kristu 'ga rerowiari

¹ Ymã te nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. Na'ga remiayuwa rũi pẽẽ nakue. Mama'e tywera etee futat pẽẽ iapou rakue. A'eramũ pẽẽ pejemogyau amanũ ma'efera 'jawe Jarejuwarete 'ga upe rakue. ² Mama'e tywera 'ã pẽẽ iapou 'ga rerowiare'ema 'gã pyri rakue. Mama'eukwaawa 'wyriara je'ega etee futat 'ã pẽẽ enupa pejemogyau rakue. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. Mama'eukwaawa 'wyriara oje'ega omono 'gã akaga pype. A'eramũ 'gã mama'e tywera apou. ³ Jane nanẽ ako najuejue etee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupare'emamũ sajemogy ikue. Jarejemifutar imũ etee futat ako jane nanẽ mama'e apou ikue nũ. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga mara'neramũ janeremiapo tywer are ikue. “Gã nemiapo tywer are je 'gã nereko tyweretei”, 'jau ako 'ga janee ikue.

4 A'ere 'ā Janeruwarete 'ga poromutaramū nanimenime jane ree. A'eramū 'ga ajemuaēma jane ree. 5 Ymā jane nienuwi futari 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā jane jarejemogyau amanū ma'e 'jawe 'ga upe. A'ere 'ga Jejui 'ga jane erowiarāmū jane mogyi ojepyri ajemogy ma'eramamū. Janeruwarete 'ga ajemuaēm etee futat jane ree rakue. A'eramū 'ga jane ree ajemuaēmawer ipe te futat jane katu'oka. Wemifutar imū etee futat 'ga jane katu'oka. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga mama'e esagea ete wapo janee, jane katu'oka. 6 Kristu 'ga rerowiare'emamū jane jemogyi amanū ma'e 'jawe Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū jane mogyi imanūe'ema 'jawe. Sā'ā 'ga Kristu 'ga moferawa, 'ga manū re rakue. Nan tee futat 'ga jane mogyi 'ga rerowiarāmū. 'Ga moferaw ire 'ga Kristu 'ga mojeupia imonou ywag ipe ojepyri 'ga muapygukaa 'ga mogou 'wyriaramū ojepyri. Nan tee futat 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū jane mogyau 'wyriaramū Kristu 'ga pyri, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire. 7 Aipoa futat jane ree 'ga jemuaēma kwaawukaa janee. A'eramū nipo ywag ipe jane rekoramū jane resakara 'gā 'jau: “Kuu. Ku'jywa 'ga a'jea futat ajemuaēm 'gā nee ra'e”, 'jau nipo 'gā jane resag ire. Jejui Kristu 'ga 'ā iporomutat jane ree. A'eramū 'ga amanūmū janetywera mepyau. 'Ga 'jawe etee futat 'ga Ruwarete 'ga nanē oporomutaramū jane ree nū. Ma'eramū 'ā 'ga wa'yra 'ga muri 'au ijukaukaa janee. Jane ree oporomutare'em ire amunipo 'ā 'ga wa'yra 'ga namura'uweri ijukaukaa jane katu'okawamū rakue.

⁸ A'ere 'ā 'ga jemuaēmi te jane ree. A'eramū 'ga jane katu'oka, Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū. Niapoi agawewi futat 'ā jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ā 'ga ajemuaēm jane ree, jane katu'oka. 'Ga futat Kristu 'ga rerowiarukaa janee. ⁹ Napēnemiapofera mepyawamū rūi 'ga pē katu'ogi. A'eramū pēē pejejerowiaraipe'ema pejejee 'ga rerowiaaramū ne. ¹⁰ Janeruwarete 'ga 'ā jane katu'oka. A'eramū jane 'awamū jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramū 'ga jane momyauu mama'e esage apoukaa janee. “Teja'yra 'ga rerowiarāmū je mama'e esage apoukaa 'gā nupe. Mama'e esagea etee futat peapo jeremifutar imū. Pejejekau esage pejejee, mama'ea pēē iapou pejejaupe, ta'e 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga janee rakue, jane katu'oge'emawe rakue.

Majepei yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹¹ Pēē 'ā judeue'emamū. A'eramū ore judeurāmū 'jau pē nupe: “Ore 'ā judeurāmū ijewak ma'eramū arajemogyau. A'eramū 'ā judeue'ema 'gā ojewage'emamū”, 'jau ako ore judeurāmū pē nupe ikue. Aipo 'jau ako ore orojewag are ikue. NaJaneruwarete 'ga rūi ore mojewaka. Ore etee futat orojomojewaka. A'etea ore 'jau orojeupe: Ore 'ā ijewak ma'eramū arajemogy. Pēnea'ar iki judeue'emamū ymā pejejemogyawer are. ¹² Ymā 'ā pēē Kristu 'ga kwaape'ema futat rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwamū rūi 'ā pēē nakue. Najudeue'emamū pē nupe ra'ne rūi te 'ā Janeruwarete 'ga je'egi rakue. Judeurāmū oree ra'ne te 'ā 'ga je'egi rakue. “Tajekuka esage pē nee 'jau”, 'jau 'ga 'ā judeurāmū oreypy 'gā

nupe rakue. Wemiayuwamũ oreypy 'gã jemogyramũ 'ga aipo 'jau 'gã nupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga pëypy 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ã 'ga aipo 'jawe'em pëypy 'gã nupe rakue. NaJaneruwarete 'ga remiayuw pyramũ rũi pëë nakue. A'eramũ 'ã pëë 'ga pyri pejeo rapesake'ema rakue.

¹³ A'ere 'ã pëë 'awamũ Jejui Kristu 'ga perowiat pejemogyau. Ymã te neperowiari futari Jarejuwarete 'ga pejemogyau rakue. A'eramũ pëë pejemogyau muku 'ga wi ako ma'e 'jawe rakue. A'eramũ ako Jejui 'ga amanũmũ, owy reko'wogukaa 'gã nupe jane wi janetywera pireitawamũ ai'i, ae katu'okawamũ ai'i. A'eramũ pëë nanë pejemogyau Kristu 'ga rerowiaaramũ, pejemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. 'Ga rerowiamũ pëë pejemujaa 'ga ree. A'eramũ pëë pejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri ako ma'eramũ 'awamũ. ¹⁴ Kristu 'ga futat 'ã judeuramũ ore mota'wa judeue'emamũ pë nupe. Ymã ako jane namajepei 'yweteewara 'jawe rũi jane jemogyi ikue. Judeuramũ ako ore oroporomutare'emamũ judeue'emamũ pë nee ikue. Judeue'emamũ nanë ako pëë pejeporomutare'emamũ judeuramũ ore ree ikue. A'ere ako Kristu 'ga manũaw ipe futat jarejuee jane poromutare'ema teepawamũ ai'i. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau majepei 'yweteewara 'jawewaramũ. ¹⁵ Judeuramũ ore ako aramara'neramũ judeue'emamũ pë nee ikue. Judeuramũ ako ore Moisesi 'ga je'ega renupa ikue. A'ere ako pëë nepeenuwi futari Moisesi 'ga je'egeera ikue. A'eramũ ore ako

aramara'neramũ pẽ nee ikue. A'ere Kristu 'ga 'i janee rai'i: “NaMoisesi 'ga je'egea renuw are rũi Janeruwarete 'ga pẽtywera pe'ai pẽ nui. 'Ypeywar are temanũmũ te je pẽtywera mepyi. A'eramũ futat 'awamũ Janeruwarete 'ga pẽtywera pe'au pẽ nui, je rerowiamũ etee futat”, 'jau 'ga janee rakue. A'eramũ 'ga werowiaaramũ jane mujaa ojee. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ majepi 'yweteewara 'jawe futat. Nan 'ga jane mota'waukari jarejaupe. ¹⁶ 'Ypeywar are amanũmũ te Kristu 'ga jane mamara'nepawukari jarejuee. Amanũmũ 'ga werowiamũ jane mogyau majepi 'yweteewara 'jawe. A'eramũ 'ga jane mota'wau 'Uwarete 'ga upe. ¹⁷ Ore judeuramũ orokwaa'wi futat 'ga je'ega rakue numiamũ. A'eramũ ore mukuu'i etee ajemogy ma'e 'jawe arajemogyau 'ga wi rakue. A'ere 'ã pẽẽ judeue'emamũ nepekwaawi'i futari 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ mukumuku 'ga wi ajemogy ma'e 'jawe rakue. Kristu 'ga 'ã 'ua morogyta esage mome'wau janee najuejue etee futat. “Tejerowiaara 'gã je amota'wa Tejuwarete 'ga upe” 'ea poromũ morogyta esagea judeue'emamũ pẽ nupe, judeuramũ ore 'jau. Mĩnamũ 'ga imome'wau janee. ¹⁸ A'ere 'ã amanũ re Kristu 'ga jane mota'wai 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe. Werowiamũ 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua janee najuejue etee futat. A'eramũ jane 'ga 'Agesage retee futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ 'ã pẽẽ 'awamũ judeue'emamũ nanẽ pejemogyau 'ga remiayuwamũ nũ judeuramũ

ore 'jawe. A'eramũ pẽẽ natapy'ÿjamũ etee 'jawe rũi pejejemogyau ore 'awamũ. 'Awamũ 'ã pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'eramũ pẽẽ 'awamũ 'ga ra'yra 'jawe futat pejejemogyau judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau orepytunamũ futat.

20-22 'Ogarete 'jawe futat jane jarejemogyau. Sã'ã 'oga apoara 'gã tupaa'mywa mowywyrara'ne. A'ere 'ã 'gã tupaa'mywarete mÿina jupe. A'ere 'gã eikwaryta monou. A'ere 'ã 'gã iapyryta nuga jupe. A'ere 'ã 'ga ikaga nuga jupe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau wemifutaaw ipe etee futat. Oje'ega mome'warera 'gã na'ne 'ga imogyau. A'ere 'ga Jejui Kristu 'ga remimonoferamũ ore mogyau. A'ere 'ga Kristu 'ga ree ojemujat ma'eferamũ nanẽ pẽ monou imajatykau amumeramũ ore ree. Wemifutaaw ipe etee futat 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau. Sã'ã tupaa'mywaretea 'oga koga. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga rekoi janererekwarareteramũ. A'eramũ 'ga rerowiaaramũ jane jarejemogypyka 'ga ree jarejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga akou omogytaaw ipe ete rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga rekoi jane pype U'agesageu.

3

Judeue'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'uawet

¹ Janeruwarete 'ga jane mogy majepei 'ywetee-wara 'jawe. A'eramũ 'ã je Pauloramũ je teporomutaramũ judeue'emamũ pẽ nee, teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe nanẽ pẽ nee nũ.

Moromunepawa pype ako 'gã je munewi je m̃ina ai'i, Jejui Kristu 'ga mome'u are ai'i. 'Gã amũ je munewi je m̃ina judeue'emamũ pẽ nupe je Jejui Kristu 'ga mome'u are. "Judeue'ema 'gã nanẽ Kristu 'ga okatu'ok, werowiarãmũ", 'jau je tekou ai'i. A'eramũ judeu 'gã amũ amara'neramũ je ree aipo je 'e je rekoramũ. A'eramũ 'gã je munepa je m̃ina moromunepawa pype.

²Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga je pyyrũi je mogou Jejui 'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. Iporomutat 'ga pẽ nee. Ma'eramũ 'ã 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. Aipoa pekwaap pejemogyau. ³⁻⁶Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: "Anure nipo je judeue'ema 'gã nanẽ imogyi teja'yramũ, judeu 'gã neewe. Teja'yrarete 'ga rerowiarãmũ nipo je 'gã mogyau tejemiayuamũ judeu 'gã neewe", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Judeu 'gã nee je jejuka esagei te'eawer imũ etee futat. A'eramũ je anure judeue'ema 'gã nee nanẽ tejejukau esage te'eawer imũ etee futat nũ", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Anure nipo je teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã muri 'au ywag ipe 'gã mogyau tejepyri futat. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã. Mĩmera 'gã nipo je imua 'au teja'yrarete 'ga rerowiarãmũ", 'jau 'ga ojeupe rakue. Ymã 'ga namueapyoi 'gã u'eawer are rakue. A'ere 'awamũ 'ga 'Agesagea 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore mueapyoi 'ga 'eawer are. Jejui Kristu 'ga remimono ypyferamũ ore, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mĩmeramũ 'ga 'Agesagea ore mueapyoi ee. Je nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga je mueapyou u'eawer are. Aipo are je ka'arana kwasiari tekou. Jeremik-

wasiarera ka'arana mogyta re nipo pe'je pejejaupe: “Paulo 'ga eapyo futat Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue”, 'jau nipo pēē pejejaupe. “Kristu 'ga rerowiaaramū najuejue etee futat Janeruwarete 'ga jane mogy wemiayuwamū. Ymā ako Janeruwarete 'ga nomome'ui aipoa 'gā nupe rakue. A'ere 'awamū 'ga imome'ui Paulo 'ga upe”, 'jau nipo pēē pejejaupe, jeremikwasiarera mogyta re.

⁷ Janeruwarete 'ga je mogo ojeupe oporowyky ma'eramū. “Ekwap jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. Janeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramū 'ga je moporowykyaukaa ojeupe. Opājē mū 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramū. ⁸ Najea'wryi agawewi je ikue. “Kristu 'ga remiayuwamū sipo je rekoī”, na'etei je ikue. 'Ga remiayuwā 'gā juejue kūima'eeteeteramū. A'ere noko je ako tywe'ri ma'e 'jawe etee jepi. A'etea Janeruwarete 'ga esage jee. Je mogou 'ga Kristu 'ga mome'waramū judeue'emamū pē nupe ikue. “Ekwap Jera'yrarete 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Jeiui Kristu 'ga 'ā esage ma'ea. A'ere 'ā nepēneapyopawa'uweri futari pejejee 'ga jemuaēmawer are. Mama'e esage are etee futat 'ga paruapoweramū pē nupe, ere ki 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. ⁹ Mama'e apo ypy we 'ā Janeruwarete 'ga namueapyoi aepy 'gā wemiaporam are rakue. A'ere 'ga 'awamū 'ga 'i jee: “Awamū enereapyo jeremiapo are. Jeporokatu'ogiwet je najuejue etee futat pē nee. Judeuramū, judeue'emamū. Mīmeramū pē nee je porokatu'ogiweramū te'ỹina pē nee”, 'jau 'ga jee

ikue. “A'eramũ ene 'gã mueapyou jeremifutar are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eferupi tee 'ã je rekoi teatau teporogytau 'gã nupe najuejue etee futat. “Judeue'emamũ pẽ nee nanẽ 'ã Janerwarete 'ga oporokatu'ogiwaramũ pẽ nee”, 'jau je 'gã nupe. ¹⁰⁻¹¹ Jarejuwarete 'ga remikatu'ogeramũ jane resakawe nipo ywagipewara 'gã 'wyriara 'gã nanẽ weapyoramũ Janerwarete 'ga ree. “Kuu. I'akwaapap 'ga”, 'jau nipo 'gã Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. “Gã tywera moir ire nipo Ku'jywa 'ga ywy pewaramũ mogyau wemiayuwamũ. Judeue'ema 'gã ako niporomutari agawewi judeu 'gã nee ikue. A'etea Jejui Kristu 'ga 'gã erowiamũ, Ku'jywa 'ga judeu 'gã mogyau wemiayuwamũ, judeue'ema 'gã neewe”, 'jau nipo ywagipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. Ywy apoe'ẽwe Janerwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ae 'gã pa je aapo tejemiayuwamũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ã aepy 'gã jemotyweri etee 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'agamũ Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga mua 'au ywype janetywera mepyawamũ janee rakue. A'eramũ 'ga 'ga mogou janejarareteramũ janee. ¹² A'eramũ 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiamũ Janerwarete 'ga janetywera moia jane wi. 'Ga rerowiamũ jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramũ jane a'eramũ jarejenosõue'em jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹³ A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pẽ'arasig kasi je ree ne. Judeue'emamũ pẽ nupe Jejui 'ga mome'u are 'gã je munewi moromunepawa pype agawewi. A'etea kasi pẽ'arasig je rereko tywer are ne. Je rereko tywera resakawe nipo tekotee 'gã 'i ajaupe: “Paulo 'ga

ajemuaēm Efesu pewara 'gã nee ra'e. Sã'ã 'ga jereko tywerukara 'gã nee Jejui Kristu 'ga mome'u are”, 'jau nipo 'gã ajaupe je ree. A'eramũ ki pēē pejeku'iramũ pejemogyau ee.

'Gã nee Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monoawet

¹⁴ Jarejuwarete 'ga remifutar are tejea'aramũ je teapyka tejenupy'ãu teje'ega monou 'ga upe pē nee. ¹⁵ Ku'jywa 'ga upe jane 'ga rerowiaaramũ najuejue etee futat 'jau, “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'eramũ jane 'jau. Najuejue etee futat jane “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. 'Ga upe je teje'ega monoi pē nee te'ÿina. ¹⁶ “Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp. Ene te 'ã pãjērete. A'eramũ je 'jau enee: E'agesagea ako ene imonou Efesu pewara 'gã nupe ai'i. A'eramũ ene 'gã mopãjēu E'agesage pyu, ki Ku'jyp, 'jau je enee 'gã nee”, 'jau je 'ga upe. “E'agesage pyu ejerowiarukaa etee te ekou 'gã nupe, 'gã mojemogypygyukaa ejee”, 'jau je 'ga upe pē nee. 'Ga rerowiaarareteramũ nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Pejejeupe mama'eay jesaukar ire miamũ nipo pejepoire'ema futat 'ga wi. 'Ga 'Agesageu pejemogypygy ire nipo pēē pejepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'eay jesaukar ire miamũ. Pejejeupe imur ire nipo pēē mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. ¹⁷ “Afutat je Kristu 'ga rekoa 'gã pyri”, 'jau je 'ga upe pē nee. “Werowiaaramũ Kristu 'ga rekoi 'gã pyri. Aipoa je afutat”, 'jau je 'ga upe pē nee. “Emoporomutarukat 'gã ejee. Ajuee nanē 'gã moporomutarukaa nũ. Ajuee oporomutaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapoï ajaupe.

Ejee 'gã moporomutarukaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapou ene upe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. ¹⁸ “Emueapyo 'gã 'gã nee eporomutar are”, a'e je 'ga upe pẽ nee. “Ejemiayuwamũ najuejue etee futat emueapyo 'gã ee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. Kristu 'ga iporomutat pẽ nee a'jea futat. A'ere 'ã nepẽneapyo katui we 'ga pejefutar are. A'eramũ je 'jau Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee: “Emueapyo 'gã ee”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. ¹⁹ Afutat je pẽẽ ikwaawa, “Kristu 'ga iporomutat jane ree a'jea futat” 'e are pẽneapyoa. Janereapyopawa'uweri agawewi jane 'ga jarefutar are. A'etea je ee pẽneapyo'ia afutat. A'eramũ je 'jau Ku'jywa 'ga upe: “Emueapyo 'gã ejee, 'gã nee eporomutar are”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. “Ojee eneporomutar are weapyo re, nipo 'gã jemogyi ene 'jawe”, 'jau je 'ga upe pẽ nee.

²⁰ Nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mama'e mũ. “Aga 'ga nuapoi”, na'jawi futari 'ga upe. Aye'emetete futat 'ga mama'e apoi. Aerefetee upe te mama'e apo rayramũ rẽwẽjẽmĩ. A'ere Ku'jywa 'ga upe naayi futari mama'e apoa. “Mama'e esagea eapo jee”, ojeupe jane 'eramũ 'ga mama'e esage apou janee, ojeupe janeremienũiwera apyraapa. Naeapyoi futari ae 'ga remiaporam are. 'Ga te okwaap ae rerekoa. A'ere 'ga iapoi futari janee. U'agesagea 'ga imua janee, ojeupe mama'e apoukaawamũ. A'eramũ 'ga U'agesageu futat mama'e apou janee. ²¹ A'eramũ ki Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ jane Ku'jywa 'ga muorypa jareojere'emamũ, jarejeupe 'ga remiapofer are. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat 'ga muorypa jareojere'emamũ,

'jau je pē nupe.

4

Majepei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹ Moromunepawa pype 'gã je munewi Jejui 'ga mome'u are. A'eramũ je 'jau pē nupe: Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua 'au ywy pe janetywera moiawamũ rakue. A'eramũ pēē pejemogyau esage 'ga upe, 'jau je pē nupe. Ymã te 'ã 'ga pē pyyrũi wemiayuamũ rakue, wemifutar imũ mama'e apoaramũ rakue. A'eramũ ki pēē pejemogyau esage 'ga upe. 'Ga remifutar imũ etee futat pejemogyau 'ga upe. ² Pejerowiaraip kasi pejee te ne. Pēpota'wa pãwē ki pejee. Pejejeaite'ema pejee. Pejemara'ne'emamũ nanē pejee nũ. Pejee pēmara'ne'ema pejee pēporomutara resaukaa. ³ Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē mogy majepei 'yweteewara 'jawe. A'eramũ ki pēē pejepota'waramũ pejemogyau pejee. Mama'e tywera kasi peapo pejeaupe ne. ⁴ Kristu 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat jane jemogyi majepei 'yweteewara 'jawe. Majepei tee futat 'ga 'Agesagea. Werowiaaramũ 'ga jane rerawau najuejue etee futat 'Uwarete 'ga pyri ojeupi anure. Poromũ 'ga ree jane jemogypyykawa 'ga rerowiaaramũ. ⁵ Majepei tee Janejararete 'ga. 'Ga ree etee futat jane jarejemogypyyka jarejemogyau. 'Ga rerowiaaramũ etee jane jarejepymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. "Jejui Kristu 'ga je arowiat. 'Ga futat jetywera moia je wi. A'eramũ je 'awamũ mama'e

esagea etee iapou 'ga upe”, 'jau jane najuejue etee 'ga rerowiaaramũ jarejepymĩãukaa 'y pe 'ga amũ upe. ⁶Majepei tee futat Janeruwarete 'ga. 'Ga futat jane apou najuejue etee futat rakue. A'eramũ 'ga Janejararetea. A'eramũ jane apoarera 'ga etee futat jane mogyawarũ wemifutara mama'e apoaramũ. Jane pype futat 'ga rekoï U'agesagea pyu.

⁷'Ga 'Agesagea Kristu 'ga imua werowiaaramũ janee najuejue etee futat. Ojeupe mama'e esage apoukaawamũ 'ga imua janee. Opãjẽa 'ga imua janee ojeupe jane moporowykyaukaa wemifutar imũ etee futat. ⁸Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue:

“Ojee iporomutare'ema 'gã 'arimũ nipo Kristu 'ga okwapa.

A'eramũ nipo 'ga 'gã faa 'gã nerawau 'gã nerojeupia ywag ipe.

Nipojeupawi 'gã 'awamũ 'e resaukaawamũ 'ga 'gã nerawau.

Aipo rupi we futat nipo 'ga mama'e esage mua ywy pewaramũ janee”,

'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁹⁻¹⁰Ywy pe 'ga 'ua janee kunumĩakynamũ rakue. A'ere 'ga 'ã waranuw ire ojejukaukaa 'gã nupe rakue. A'ere 'ga oferapa awau ojeupia ywag ipe nũ, 'Uwarete 'ga pyri nũ. A'eramũ 'ga 'awamũ akou Janejarareteramũ futat janee. Ywy pewaramũ Janejarareteramũ, ywag ipewara 'gã Jarareteramũ. Mĩmeramũ 'ga rekoï Janejarareteramũ janee.

¹¹'Ga etee futat mama'e esage mua janee ywy pewaramũ. 'Ga futat U'agesage mua janee, ojeupe

mama'e esage apoukaawamũ. Jane mũ upe 'ga 'jau: “Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ pejewau je mome'wau kwe pe tekotee 'gã nupe, 'gã mueapyou je ree”, 'jau 'ga jane mũ upe, jane monou kwe pe. Amumeramũ jane mũ upe 'ga 'jau: “Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pejepepyriwara 'gã nupe”, 'jau 'ga jane mũ upe. Ajepeja 'gã nupe nanẽ 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe teporogyta esage mome'wawamũ. Kwe pe pekwap jeporogyta esage mome'wau pejepytuna 'gã nupe, je rerowiarukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã amũ nupe. Amumera 'gã nupe 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe, pẽ mogyau 'wyriaramũ tejerowiaara 'gã nupe. Pemu'e je rerowiaara 'gã jeremifutar are”, 'jau Kristu 'ga 'gã nupe. ¹² Opãjẽa 'ga imua werowiaaramũ janee ojeupe jane moporowykyukaawamũ. 'Ga pãjẽ mũ etee futat jane mama'e apoi 'ga upe. “Peporowyky jee”, 'jau 'ga janee. “Je rerowiaara 'gã pẽẽ imojemogypygyukaa etee te je ree, 'gã mu'jau je ree”, 'jau 'ga janee. “Amumera 'gã je rerowiaara 'gã ojemogypygy'gi etee je ree. A'eramũ pẽẽ pejeporogytau 'gã nupe, 'gã mojemogypygyukaa etee te je ree”, 'jau 'ga janee. ¹³ A'eramũ jane pãwẽũjẽ etee futat jarejemogypygyka 'ga ree. A'eramũ nipo jane pãwẽũjẽ etee futat nanẽ Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaapa nũ. A'eramũ jane jarejeapyoramũ jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe futat. Mama'e esagea etee jane iapou 'ga 'jawe futat. ¹⁴ Kunumĩ 'jawe kasi sajemogy ne. Kunumãa werekoemãwe erowiaa. Nokwaawi 'gã werekoemã. A'ere kasi pẽẽ nanarũi

ne. Peenup katu ra'ne ki. Yara sīāmogoe'ema 'jawe nanē kasi pēē ne. Yara sīāmogoe'ema 'ā nuwi wupawer ipe ete. 'Y ryjuapi tete'ia we 'ā imuarekorekoukaa kwe katy awau ko katy ete 'ua nū 'jau akou. A'ere kasi pēē nanarūi ne. Peenup katu ra'ne ki morogytaa. Kasi a'e pe morogyta 'me upe pejemoryteeukar ine. Jejui 'ga etee te jane sirowiat jarejemogyau. 'I me ma'e 'gā nipo 'ut futat o'meramū janee, o'me rerowiarukaawamū janee. A'ere kasi sirowiat ne. “Simorytee 'gā 'jau”, e'i te nipo 'gā o'meramū janee. ¹⁵ A'ere jane mama'e a'jea etee futat imome'ui jarejaupe. Jarepota'waramū jarejuee. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe. Kristu 'ga 'ā werowiaaramū Janejararetea. A'eramū Kristu 'ga aeakaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramū jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. ¹⁶ Sā'ā aeakaga etee aerete mujara. Aerajyga 'ā ae mukurējūka pāwē gatu etee te futat. Aerajyga 'ā ae koka. A'eramū 'ā aeretea otesirūgatue'emamū waranupa. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramū jane mujari jarejuee. A'eramū jane najuejue etee futat mama'e esage apou Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. Jarejuee jarepota'waramū, jane Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe.

Mama'e tywera apo awi ki sapoit

¹⁷ Jarejararete 'ga upe je porowykyi. A'eramū je 'jau pē nupe: Au'je ki mama'e tywera apo re. Au'je futat mama'e apo re Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gā naea'ari Jarejuwarete 'ga remifutar are. ¹⁸ Nokwaawi 'gā

'ga remifutara. Mama'eukwaawa 'wyrriara 'gã mueapyoukare'ema Janeruwarete 'ga remifutar are. A'eramũ 'gã afuwere'emamũ 'ga kwaaw are. ¹⁹Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nuenosĩ mama'e tywera apoa. Mama'e tesirũa ete 'gã iapou. Wemirekoe'ema kũjã are 'gã akou. Kũjã 'gã nanẽ omene'em are akou. Najemuarũi futari 'gã ajemogyau. Ni'akwaawi 'gã mama'e tywera apoe'em are.

²⁰ A'ere naKristu 'ga rũi jane mu'ei mama'e tywera apo are. A'eramũ jane Kristu 'ga rerowiaaramũ, mama'e tywera apoara 'gã 'jawe ete iapowe'em. ²¹ Kristu 'ga rera renupa ypy we nipo pẽ pejemujaa 'ga ree rai'i. A'eramũ nipo Kristu 'ga mome'wara 'gã mama'e a'je are etee futat pẽ mu'jau rai'i. ²² A'eramũ nipo 'ga mome'wara 'gã 'jau pẽ nupe: “Kristu 'ga rerowiare'ema 'ã pẽ mama'e tywera apo are ete pejejea'aramũ pejemogyau rakue. A'ere 'awamũ 'ga perowiat pejemogyau. A'eramũ ki pẽ pejeateeramũ mama'e tywera apo awi”, 'jau 'gã pẽ nupe, pẽ mu'jau ee. “Au'je ki mama'e tywera apo are pejemorytee re”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, pẽ mu'jau ee. ²³ “Au'je ki mama'e tywer are pejejea'ar ire. Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp, pe'je ki 'ga upe”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, pẽ mu'jau ee. ²⁴ “Pejemuesageukat Jarejuwarete 'ga upe. Oje'jawe pejemogya futat 'ga afutat. A'eramũ ki pẽ iapoukaa 'ga upe pejee. ‘Eje'jawe je mogo ape’, pe'je ki 'ga upe. 'Ga 'jawe pejemogy re pẽ mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'jawe”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe, pẽ mu'jau ee.

²⁵ A'eramũ ki pejeateeramũ peje'me awi.

Au'je ki morogyta 'me mome'u re. Majepi 'yweteewara 'jawe jane Jejui 'ga rerowiaaramũ jane jemogyi. A'eramũ ki pẽẽ mama'e a'jea etee futat imome'wau pejejaupe. ²⁶ Pejemara'neramũ miamũ kasi mama'e tywera peapo ne. Pejejeateeramũ kamẽsĩete pejemara'ne awi. Pejekowe'em ko'aramuku pejemara'ne rerekou ne. Kamẽsĩete pejejeateeramũ pejemara'ne awi. Kwara ose'emauwe ki pẽmara'nepap. ²⁷ Kasi a'e pe pejemara'ne awi pẽneateea'ne'emamũ mama'eukwaawa 'wyriara mama'e tywera apoukari pẽ nupe ne. ²⁸ Imuna ma'eramũ nanẽ ki pepoit futat mama'e are pejemunarũ awi. Peporowyky ete ki pejejeupe mama'e muaw are. A'eramũ pẽẽ mama'e monou imama'e'ema 'gã nupe. ²⁹ Peje'egaip kasi pejejaupe ne. Mama'e esagea etee ki pemome'u pejejaupe, 'gã poaa Jejui 'ga rerowiar are. ³⁰ Pemu'arasig kasi Jarejuwarete 'ga 'Agesagea ne. Esage ma'ea Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'eramũ pẽẽ, mama'e tywera apo re, 'ga 'Agesage mu'arasiga ne. Mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'Agesage muorypawamũ. Kristu 'ga rerowiaramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ikue. Ymã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yra 'ga 'gã erowiaramũ je Te'agesage monoi 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramũ jane rerooi Jarejuwarete 'ga pyri. ³¹ A'eramũ ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em. Pejejeateeramũ kamẽsĩete futat 'gã nayka awi. Pẽmara'ne kasi 'gã nee ne. Pejeje'egayawe'em 'gã nupe, 'gã kurape'ema. Au'je futat pejejee pejeporomutare'em awi. ³² Pẽpota'wa etee futar iki

pejejee pejejemogyau. 'Ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapo re miamũ, pejejea'are'emamũ au'jeteramũ 'gã nayka are. Pejejeateeramũ kamẽsĩete futat 'gã nayka awi. Janetywera moir ire 'ã Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamũ futat jane rayka are. 'Ypeywar are amanũaw ipe 'ã Kristu 'ga janetywera mepyau rakue. A'eramũ 'ã 'ga aetywera moir ire wea'aru'jawe'emamũ ee. A'eramũ ki pẽẽ nan tee futat pejejea'are'emamũ au'jeteramũ 'gã nayka are ne. Pejejeateeramũ kamẽsĩete futat 'gã nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamũ futat ee nũ.

5

Sajemogy esage 'ga upe

¹ Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra. Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. A'eramũ ki pejejemu'jau 'ga ree. Pejejemogyau esage 'ga upe. ² Kristu 'ga 'ã oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ã 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. Ymã 'ã judeu 'gã weymawa etee ijukau iapyau otywera mepyawamũ rakue. Jarejuwarete 'ga muorypawamũ nanẽ 'gã iapyau rakue nũ. Jany kasiga nanẽ 'gã iapyau 'ga muorypawamũ rakue nũ. A'ere ako 'awamũ Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ ai'i. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejee, 'ga 'jawerimũ etee futat.

³ Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau esage 'ga upe. Pejejemogyawe'em futat tesirũgatu 'ga upe. Pejejemirekoe'ema kũjã are pejekowe'em. Kũjãmeramũ nanẽ

pejekowe'em pejemene'ema kũima'e are. Pejemuarũ ki pejejemogyau. Pejekaraemã kwai are etee nanẽ pejejea'are'emamũ nũ. Pejejea'are'emamũ mĩmera mama'e are. Aipoa mama'e mome'wawe'em pejejaupe. ⁴ Mama'e tywera mome'wawe'em futat pejejaupe. Peje'me'emamũ nanẽ pejejaupe nũ. Peje'eg esage etee futar iki pejejaupe Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga mama'e apo re nanẽ pẽẽ 'ga muorypa ee nũ. ⁵ Janeruwarete 'ga jane'wyriararetea Jejui Kristu 'ga retee. 'Gã futat nipo anure ajemogou 'wyriarareteramũ janee. A'eramũ nipo 'gã anure wemiayuwamũ jane rerawau ojepyri mama'e esage mua janee. A'ere nipo wemirekoe'em are ako ma'e 'gã na'gã nemiayuwa rũi. Omene'em are ako ma'e 'gã, okaraemã kwai are tee ojerowiaraip ma'e 'gã. Mĩmera 'gã na'gã nemiayuwa rũi. A'eramũ nipo 'gã awawe'em 'gã pyri amanũ re. Okaraemã kwai are etee ojerowiaraip ma'e 'gã ojemogypyka okaraemã kwai are etee ajemogyau. Nojemogypygi 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ okaraemã are ojemogypyk ma'e 'gã ajemogyau maira'me are ojemogypyk ma'e 'gã 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerawawe'em ojepyri anure. Aipoa jane ikwaapa.

⁶ 'Gã amũ nipo 'jau 'ua pẽ nupe: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. Pẽ moryteeu te 'gã nuri. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. Nuenuwi futari 'gã 'ga je'ega. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete

oje'ega renuwe'em are. ⁷ A'eramũ ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em futat 'gã pyri.

⁸ Ymã mama'e tywera peapo futat rakue. Ypytunimũ wata ma'e 'jawe pẽẽ pejejemogyau rakue. A'ere 'awamũ Kristu 'ga pẽtywera moiri pẽ nui rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou 'ga upe. ⁹ 'Arimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e esagea etee wapo. Mama'e a'jea etee nanẽ 'gã imome'wau. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou a'jea futat. ¹⁰ Pejejemu'jau pejejemogyau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

¹¹ Ypytunimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e tywera etee wapo. A'ere kasi peapo mama'e tywera 'gã pyri ne. Mama'e esage etee futat iapou. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu wemiapofera renosõu pẽ nui. Pẽnemiapo esage resakawe 'gã wemiapo tywer are weapyoramũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Týÿ. Mama'e tywera etee nipo je aapo tekou ra'e jepi”, 'jau nipo 'gã ojeupe, pẽnemiapo esage resag ire. ¹² Nãinãní'ĩ rũi te 'ga remiapoa mama'e tywera. Jemime agawewi 'gã iapoi. Eukwere ae mojenosĩ 'gã nemiapo tywera. A'eramũ 'gã jẽmĩ ojenosõue'em mama'e tywera renosõue'em.

¹³⁻¹⁴ Ypytunimũ 'ã ae nuesagi mama'ea. A'ere 'ã ae 'arimũ mama'e resagi katu katu. Nan tee futat jane ikwaapa katu katu jarejemogyau. Ymã 'ã 'ga amũ 'jau rakue:

“Mama'e tywera apoaramũ pẽẽ amanũ ma'e 'jawe pejemogy Ku'jywa 'ga upe.

Oset ma'e 'jawe nanẽ pejejemogyau nũ.

A'eramũ ki pẽẽ pejepaka, pejefu'ama pejemapiapo tywer awi.

A'eramũ Kristu 'ga pẽ mogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe ojeupe”,
'jau 'ga amũ imome'wau rakue.

¹⁵ A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e esage etee futat pẽẽ iapou. Pẽ'akwaap katu ki mama'e are. Peko kasi i'akwaawe'ema 'gã 'jawe ne. ¹⁶ Kwaiwete 'gã mama'e tywera etee iapoara 'gã. A'ere ki peko esage mama'e tywera apoara 'gã pype. Pejenosĩ awi Jejui 'ga mome'u awi 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. 'Gã pyri pejemogyau pẽẽ 'ga mome'wau futat 'gã nupe. ¹⁷ Akotee ma'e 'gã 'jawe ete kasi pejemogy ne, pejeje'ẽran ekoeteramũ ne. Jejui 'ga rerowiamũ pẽẽ 'ga je'ega te imome'wau pejejaupe, pej jamu'jau 'ga rerowiar are. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat pẽẽ mama'e apou. Mama'e apo enune pẽẽ 'jau pejejeupe: “Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat je iapoa?” 'jau pẽẽ iapoe'ẽwe. A'eramũ pẽẽ 'ga remifutar imũ etee mama'e apou 'ga upe.

¹⁸ Kawĩajaiwa taetu itykure'ema. Kawĩajaiwa tykuara 'gã oje'egaw are amã'jãue'em. Oje'ega momoa ekoete te futat ajemogyau. A'eramũ kasi pẽẽ nan ine. Pejerekoukaa Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe etee futat. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat pejemogytau. Jarejuwarete 'ga marakau etee futat pej jamuorypa. 'Ga remi- apofer are pej maraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga remi- apofer are nanẽ pej maraka'aga 'ga upe nũ. ²⁰ Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. A'eramũ

pěẽ Kristu 'ga rerowiaaramũ pejejeupe 'ga remi-
apofera mama'e are 'ga muorypa. ²¹ Kristu 'ga
je'ega peenup pejejemogyau. A'eramũ ki pěẽ 'ga
rerowiaaramũ nanẽ pejejoje'ega renupa pejejem-
ogyau nũ.

Emireko ma'e 'gã, imen ma'e 'gã netee

²² Kũjãmeramũ ki pěẽ, imen ma'eramũ,
peapyaka pejemena je'eg are. Kristu 'ga
remiayuwamũ nanẽ pěẽ. Kristu 'ga je'ega renupa
pejejemogyau. A'eramũ ki pěẽ nan tee futat
pejemena 'ga je'ega nanẽ enupa nũ. ²³⁻²⁴ Kristu
'ga 'ã akou 'wyrriaramũ werowiaaramũ janee.
A'eramũ 'ã jane 'ga rerowiaaramũ 'ga je'ega
renupa jarejemogyau. 'Ga 'ã ae akaga 'jawe.
'Ga rerowiaaramũ jane jarejemogyau 'ga rete
'jawe. 'Ga futat werowiaaramũ jane katu'okara.
A'eramũ 'ã 'ga akou 'wyrriaramũ janee. Nan
tee futat kũima'efera 'gã jemogyi wemireko 'gã
jaramũ. A'eramũ ki pěẽ kũjãmeramũ pejemena
je'ega renupa katu katu.

²⁵⁻²⁶ Kũima'eferamũ nanẽ pěẽ pejeporomu-
taramũ pejejemireko are. Sã'ã Kristu 'ga
poromutara werowiaaramũ jane ree. Nan tee
futar iki pěẽ pejeporomutaramũ pejejemireko
are. Kristu 'ga 'ã oporomutaramũ jane
ree. A'eramũ 'ã 'ga ojejukaukaa 'gã nupe
jane ree oporomutaawer ipe etee futat jane
katu'okawamũ 'Uwarete 'ga upe. 'Ga je'ega
rerowiaramũ jane jarejekatu'ogukaa 'ga upe.
A'eramũ 'ga janetywera moia jane wi. A'eramũ
jane jarejewi imoir ire jarejepymĩãukaa 'y pe 'gã
amũ nupe, jaretywera 'ga imoira resaukaawamũ.

27 A'eramũ nipo 'ga anure werowiaaramũ jane rerawau ywag ipe ojeupi. A'eramũ nipo 'ga werowiaaramũ jane resakawe 'jau janee: “Esage ete je rerowiaara 'gã. Nitywi futari mama'e tywera 'gã pype”, 'jau nipo 'ga ojeupe, ojepyri werowiaaramũ jane reroo re.

28 Pejejuka esage pejee. Nepejereko tyw-eri 'ã. Nan tee futat pẽẽ pejemireko rerekou esage. 29 Najuejue etee futat 'ã jane jejukai jarejee. Nitywi futari 'ã ojee ijejukae'ema 'gã amũ. Jarepy'arayparamũ 'ã jarejemi'waa. Jarejero'wau jarejefuanuga. Jarejereko tywere'ema 'ã. Nan tee futat Kristu 'ga jane poriawetygi werowiaaramũ. 'Ga rete 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'eramũ 'ga ojejukau esage jane ree. 30 Ojee jane jemujar ire 'ga ojejukau esage jane ree. 31 Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue: “Kũima'e 'ga je aapo kũjã ãẽ reewe.

A'eramũ nipo kũima'e 'gã wemirekorauwe opojo'ogamũ ujara 'gã nui.

A'eramũ futat oje'aa wemireko are.

Ajuee oje'ar ire 'gã ajemogyau majepei teewara 'jawe jee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

32 Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga upe rakue. Ymã janepy 'gã naeapyoi ee rakue. A'ere jane 'awamũ janereapyoramũ ee. Kristu 'ga ree nanẽ futat aipoa ka'arana kwasiaara rakue, 'ga rerowiaaramũ jane ree nanẽ futat e'i nũ. Kristu 'ga ree jarejemujaa jane jemogyi majepei 'yweteewara 'jawe. 33 A'eramũ 'ga jane ree

pāwē pāwē futat ikwasiarukaa rakue. A'eramū pēē kūima'eramū pejeporomutaramū futat pejemireko are pejee pejeporomutara 'jawe. Pejee 'ā pēporomutat pejemogyau. A'eramū pēē nan tee futat pejeporomutaramū pejemireko are. Kūjāmeramū pēē, imen ma'eramū pejemena mojerowiaa nanē nū.

6

Ta'yriara 'gã 'gã na'yra 'gã netee

¹ Kunumīnamū nanē pēē pejeara 'gã je'ega renupa etee pejemogyau. Kristu 'ga remi-ayuwamū pēē. A'eramū pēē pejeara 'gã je'ega renuwa wesageramū futat. ²⁻³ Ymã Janeruwarete 'ga 'i janeypy 'gã nupe we futat rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'gã. Pejey 'gã nanē pēē ianupa etee nū”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Ujara 'gã nenupara 'gã ije'eganup ma'eramū ajemogy. 'Gã jaruete ajemogy. Ujara 'gã 'gã wenup. A'eramū 'gã jaruete ajemogyau. Aipo 'gã ajemogy namutamutat. Namanūa'nei aipo 'gã”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

⁴ Pēē nanē 'gã nuwamū pejeja'yra 'gã nerekou esage nū. Pemue ekoete kasi 'gã ne. Kasi a'e pe 'gã mara'neramū etee ajemogyau ne. A'eramū pēē kūima'eramū pejeja'yra 'gã mu'jau 'gã neko esage are. Kristu 'ga 'eawer imū pejeja'yra 'gã mu'jau 'gã mosōu mama'e tywera apo awi.

Oporowyky ma'e 'gã morowyky jara 'gã netee

⁵ Pēē mū nipo pejeporowykyau pejerekwara 'gã nupe. A'eramū pēē pejerekwara 'gã je'ega renupa etee. Pepojeup futar iki pejerekwara 'gã. Sã'ã pēē Kristu 'ga je'ega renuwa. Nan tee

futar iki pejejerekwara 'gã je'ega peenup. ⁶ 'Gã amũ nipo oporowykyau esage werekwara 'ga remiesagamũ etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gã oporowykyau esage 'me. A'ere kasi nanarũi peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara 'ga rekoe'emamũ nanẽ ki mama'ea peapo esage pejejerekwara 'ga 'eawer imũ etee futat. Pekwaap 'ã Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramũ pẽẽ pejeporowykyau esage 'ga muorypawamũ. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa. ⁷ Pejeporowykyau esage futat pejeku'iramũ pejemogyau. Napejerekwara 'ga upe etee rũi peporowyky. Nanuaramũ Jarejararete 'ga upe nanẽ futat peporowyky nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Peporowyky esage ki, a'e je pẽ nupe. ⁸ Pẽporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are anure. Pejerekwara 'gã nupe mama'e apoaramũ, pejejeupe etee mama'e apoaramũ. Mĩmeramũ nipo 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are anure. Aipo are ki pẽnea'at pejemogyau.

⁹ Pẽẽ mũ pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekou esage, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Au'je ki pejeje'egay re 'gã nupe. Majepei tee Janejararete 'ga. 'Gã jararete 'ga pẽjara nanẽ futat nũ. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. 'Ga futat ojejukau pãwẽ pãwẽ jane ree.

Mama'eukwaawa 'wyriar awi ki saje'gu

10-11 Ka'arana kwasiapawe'ẽwe je pẽ mu'akwaapa mama'e tywera apo awi. Sã'ã jefaruua. Aparuowajare'emawe 'ã 'gã itajuaity

munewa u'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ jane jemogyi jefaruu 'jawe. Janejararete 'ga pãjẽrete. A'eramũ pẽẽ pejemujaa a'jea futat 'ga ree. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe. A'eramũ 'ga pãjẽa pẽ a'gwau mama'eukwaawa 'wyriar awi. “Tamote'arukat 'gã Ku'jywa 'ga upe 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe pẽ nee. A'ere Janeruwarete 'ga U'agesage muri pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupe'ema. ¹² Najarejaupi rũi jane juowajari. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa te jane siowajat. Pejefuakaramũ futat mama'eukwaawa rowajaa. Ma'ja pyu jane iowajaa? Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu. ¹³ A'eramũ futat 'ã Janeruwarete 'ga U'agesage rerekoukari pẽ nupe. 'Ga 'Agesage rereko re pẽẽ mama'eukwaawa 'wyriara pojeupe'ema pejemogyau. 'Ga 'Agesagea pẽẽ ereko re mama'eukwaawa pẽ pojeupa futat.

¹⁴⁻¹⁷ Sã'ã jefaruu 'gã itajuaity rerekoa imunewa u'yw awi ojea'gwawamũ. Opy'apiat, aku'afaap, itaju myapaap, itaju akagyrũ. Mĩmera 'ã 'gã imunepa ojea'gwawamũ u'yw awi. Itajupewuua 'ã 'gã erawau opo pe jyu reewe. Itajupewuu pyu 'gã jea'gui ojee iporomutare'ema 'gã nu'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat mama'e apo re jane jemogyi itajuaity rerekwara 'gã 'jawe, opy'apiara rerekwara 'jawe jarejemogyau 'ga upe a'eramũ. Mama'e a'jea etee imome'u re jane jarejemogyau itajuaity rerekwara 'jawe, aku'afaawa rerekwara 'jawe. “Janeruwarete 'ga porokatu'ogiweramũ pẽ nee, ota'waweramũ pẽ nupe” 'jara 'gã itaju myapaawa

rerekwara 'jawe 'gã. “Jejui Kristu 'ga jetywera omoit je wi, je katu'oka” 'e are ea'at ma'e 'gã itaju akagyrũ rerekwara 'jawewara 'gã. Jejui Kristu 'ga rerowiaarareteramũ jane jarejemogyau opo pe itajupewuu rerekwara 'gã 'jawe. Jejui Kristu 'ga rerowiaarareteramũ jane jarejea'gwau mama'eukwaawa ru'yw awi jarejemogyau. Nosei futari jane pype. Jyuu rerekwara 'jawe jane Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamũ jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga 'eawer are. A'eramũ jane mama'eukwaawa 'wyrara rerowiare'ema jarejemogyau. ¹⁸ A'eramũ jane jareje'ega mono awi jareojere'emamũ futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ mama'eukwaawa jane pojeuwi. “Je poar ape, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imũ pejeje'ega monou 'ga upe. Au'jeteramũ futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Pejejorypawe'emamũ futat pejeje'ega monou pejejemogyau. 'Ga upe pejeje'ega monou pẽẽ pejeje'ega 'ga remiayuwamũ jarejuee. ¹⁹ Je ree nanẽ ki pejeporogytau Ku'jywa 'ga upe nũ. “Eje'eg are emueapyo 'ga. 'Ga pyriwara 'gã emu'eukat Paulo 'ga upe. 'Ga mogyjeukare'ema ejemome'waukaa 'ga upe 'gã nupe. Eporogyta esage emome'u katu katuukat 'ga upe. Ymã janepyy 'gã naeapyoi ee rakue. A'eramũ ki ene 'ga poaa 'gã mueapyoi ee”, pe'je ki 'ga upe je ree. ²⁰ Moromunepawa pype agawewi je 'ami Kristu 'ga mome'u are. A'etea je Kristu 'ga amome'u 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoat 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mogyjeukare'ema”,

pe'je ki 'ga upe je ree.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe 'gã futaa

²¹⁻²² Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramũ 'ga janerewireramũ futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe ore pyri oporowyky ma'e 'ga futat. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Pẽ pyri je 'ga monoi orojemome'wawamũ pẽ nupe. A'eramũ nipo pẽ pejeku'iramũ ore ree.

²³ Ku'jywa 'ga 'ã Janerwaretea futat. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. A'eramũ je 'jau 'gã nupe pẽ nee: “Pẽmopy'ata'wa ki Efesu pewara 'gã ajuee. 'Gã moporomutarukaa nanẽ ajuee nũ. 'Gã mojemogypygyukaa nanẽ pejejee nũ”, 'jau je 'gã nupe pẽ nee. ²⁴Jarejuwarete 'ga resagea Jejui Kristu 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ nerekoa je afutat, Jarejararete 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ neewe. 'Ga ree iporomutat ojere'emamũ 'ga resagea pẽ nerekoa je ifutaa.

Kweramũ ete jeremimome'ua.

Janeruwarete 'Ga Je'eg
New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
4079b71d-584e-51a5-ad2a-7eb18ed8c7d4